

**Diagnoza implementacji Kompetencji Kluczowych
w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych
oświaty i rynku pracy**

**Technikum w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych
w Mońkach**

Opracowanie **Andrzej Rafało**

Spis treści

Diagnoza implementacji Kompetencji Kluczowych w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy Technikum w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach	1
I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	3
I.1 Położenie geograficzne i podstawowe dane o powiecie w którym funkcjonuje szkoła	3
I.2 OPIS BAZY DYDAKTYCZNEJ	6
I.3 CHARAKTERYSTYKA UCZNIÓW SZKOŁY ORAZ KADRY PEDAGOGICZNEJ	6
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE.....	8
II.1 Efekty kształcenia	8
II.1.1 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości.....	8
II.1.2 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych	9
II.1.3 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki....	10
II.1.4 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych	11
II.2 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów.....	12
III.RYNEK PRACY	13
III.1 ANALIZA BEZROBOCIA W MOŃKACH.....	15
III.2 ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	21
III.3 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki.....	24
IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE	30

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

I.1 Położenie geograficzne i podstawowe dane o powiecie w którym funkcjonuje szkoła

Powiat Moniecki położony jest w centralnej części województwa podlaskiego i należy do jego białostocko – suwalskiego podregionu. Zajmuje powierzchnię 138.259 ha, co stanowi 6,8% ogólnej powierzchni województwa. Pod względem powierzchni (1.382km²) powiat moniecki plasuje się na 7 miejscu w województwie.

rys.1: Mapa Polski z podziałem na województwa i szczegółowym podziałem województwa podlaskiego

Powiat Moniecki graniczy z pięcioma powiatami – grajewskim, augustowskim, sokólskim, białostockim i łomżyńskim.

Rys.2: Mapa powiatu monieckiego.

W strukturze Powiatu Monieckiego wchodzi 7 jednostek samorządowych: 3 gminy miejsko-wiejskie (Mońki, Knyszyn, Goniądz) oraz 4 gminy wiejskie (Jaświty, Jasionówka, Krypno i Trzcianne). W powiecie znajdują się 3 ośrodki miejskie – liczące 11 tysięcy mieszkańców Mońki, 3-tysięczny Knyszyn i 2-tysięczny Goniądz oraz 171 miejscowości wiejskich. Zgodnie z danymi statystycznymi, na dzień 31.12.2006 roku powiat moniecki liczył 42.836 mieszkańców i na 1 km² przypadało 31 osób.

Powiat Moniecki, położony u zbiegu rzek Biebrzy i Narwi, stanowi obszar o wyjątkowych i niespotykanych walorach krajobrazowych i ekologicznych. O bogactwie i niezwykłości obiektów przyrodniczych powiatu świadczy chociażby 14 pomników przyrody.

Zachodni obszar o powierzchni 39.515 ha (28,6%) zajmuje największy park narodowy w Polsce – Biebrzański Park Narodowy. BPN jest najcenniejszym obiektem przyrodniczym powiatu i unikatowym na skalę europejską. Kotlina Biebrzańska jest największym w Polsce, utworzonym podczas zlodowacenia środkowopolskiego, kompleksem torfowisk niskich, przejściowych i wysokich. Spotkać tu można, wysoczyzny, grądy śródbagiennie i nizinne oraz meandrujące dopływy Biebrzy z licznymi

starorzeczami. Ze względu na unikalne walory przyrodnicze, w 1993 roku na tym terenie utworzono największy w Polsce obszar ochronny – Biebrzański Park Narodowy, który swym zasięgiem obejmuje Kotlinę Biebrzy wraz z fragmentami jej dopływów.

W roku 1995 konwencją RAMSAR Park został wpisany na międzynarodową listę wodno-błotnych obszarów chronionych.

Ze strony wschodniej, w granicach powiatu leżą obrzeża Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. prof. Witolda Sławińskiego, który posiada wielkie znaczenie ekologiczne i cenne walory krajobrazowe. W niecce Knyszyńskiej znajduje się płytkie jezioro Zygmunta Augusta utworzone sztucznie przez spiętrzenie rzeki Nereśli. Ponadto występują tu liczne moreny, którym towarzyszą dość rozległe pola sandrowe porośnięte Puszcza Knyszyńską. Kulminacje wzniesień na wymienionym obszarze są znaczne i osiągają około 220 m. n.p.m.

Krańce południowe powiatu monieckiego stanowią fragment Obszaru Krajobrazu Chronionego Doliny Narwi i zbliżają się do otuliny Narwiańskiego Parku Narodowego. Celem utworzenia narwiańskiego parku było zachowanie w naturalnym stanie ostatniego nieprzetworzonego przez człowieka fragmentu doliny Narwi, z całym jego bogactwem fauny i flory.

Północna i zachodnia część powiatu monieckiego należy do Kotliny Biebrzańskiej, natomiast południowa i wschodnia do Wysoczyzny Białostockiej, która została ukształtowana podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Doliny rzeki Brzozówki rozczłonkują Wysoczyznę Białostocką na szereg mniejszych jednostek m. in.: na płaską nieckę Knyszyńską i falistą Wysoczyznę Goniądzką.

W ogólnej strukturze użytkowania gruntów, użytki rolne zajmują 45.306 hektarów (32,8%) powierzchni powiatu, powierzchnia użytków zielonych wynosi 34.151 ha (24,7%) oraz lasów – 27.343 ha (19,8%).

Klimat powiatu monieckiego, podobnie jak całego województwa podlaskiego wyraża się kontynentalizmem tj. długą zimą, stosunkowo krótkim przedwiośniem, najkrótszym w Polsce okresem wegetacyjnym i najniższą średnią temperaturą roczną – około 7°C. Również sumy opadów rocznych nie odbiegają od średnich wartości dla województwa i wahają się od 500mm (na terenie Kotliny Biebrzańskiej) do 600mm (na terenie Wysoczyzny Białostockiej).

Główny układ sieci hydrologicznej powiatu tworzy rzeka Narew z dopływem Nereślą oraz Biebrza z Brzozówką i Jegrznią. Ww. rzeki to rzeki o typowo nizinnym charakterze z niskimi spadkami silnie meandrujące z licznymi zakolami i starorzeczami.

Na terenie powiatu monieckiego znajduje się również fragment Kanału Augustowskiego, a na obszarze Bagien Biebrzańskich Kanał Rudzki i Woźnawiejski.

Ważnym elementem sieci hydrologicznej powiatu są także sztuczne zbiorniki wodne położone w Knyszynie, Popielewie i we wsi Czechowizna. Zbiornik w Czechowiznie, zwany także jeziorem Zygmunta Augusta jest największym zbiornikiem wodnym na obszarze powiatu i znajduje się na rzece Nereśl.

Przez teren powiatu przebiegają dwie ważne trasy komunikacyjne - jedną z nich jest linia kolejowa Białystok – Ełk, drugą droga krajowa nr 65. Przez piękne nasze obszary biegną także drogi wojewódzkie: Nr 670 - Osowiec- Goniądz – Suchowola oraz Nr 671 – Tykocin – Knyszyn – Jasionówka – Korycin. Teren powiatu przecinają liczne drogi powiatowe o łącznej długości 952,3 kilometrów (859,2 km twardej nawierzchni) i drogi gminne długości 435,9 kilometrów (nawierzchnia twarda - 134,2 km).

Powiat Moniecki ze względu na położenie geograficzne, warunki społeczno-gospodarcze i walory przyrodnicze posiada duże możliwości rozwoju rolnictwa i turystyki.

I.2 OPIS BAZY DYDAKTYCZNEJ.

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach mieści się w dwóch budynkach: przy ul. Tysiąclecia 15 oraz ul. Szkolnej 22. W skład bazy szkoły wchodzi również: internat, warsztaty szkolne, gospodarstwo pomocnicze.

Szkoła posiada w miarę dobrze wyposażone pracownie do przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych (m.in. 3 pracownie komputerowe, 2 pracownie multimedialne).

Brakuje jednak nam jeszcze 1 sali gimnastycznej.

I.3 CHARAKTERYSTYKA UCZNIÓW SZKOŁY ORAZ KADRY PEDAGOGICZNEJ.

W skład ZSOiZ w Mońkach wchodzi następujące szkoły publiczne:

- A) Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Mońkach
- B) Liceum Profilowane w Mońkach

- C) Technikum w Mońkach
- D) Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Mońkach
- E) Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Mońkach
- F) Szkoła Specjalna Przyspasabiająca do Pracy w Mońkach
- G) Gimnazjum Specjalne w Mońkach
- H) Technikum Uzupełniające dla Dorosłych w Mońkach
- I) Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Mońkach
- J) Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Mońkach
- K) Szkoła Policealna w Mońkach

W ramach Technikum przy ZSOiZ w Mońkach są w tej chwili cztery kierunki kształcenia: technik informatyk (98 uczniów - 34 z terenów wiejskich), technik technologii żywności (116 ucz. – 36 z terenów wiejskich), technik ekonomista (112ucz-38 z terenów wiejskich), technik rolnik (110ucz-98 z terenów wiejskich).

Rada pedagogiczna w ZSOiZ w Mońkach liczy sobie 112 nauczycieli w pełni wykwalifikowanych (78 n-li przedmiotów zawodowych).

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

II.1 Efekty kształcenia

II.1.1 Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości

Inicjatywność i przedsiębiorczość oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinny one obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie. Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Konieczna wiedza obejmuje zdolność identyfikowania dostępnych możliwości działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej, w tym szerszych zagadnień stanowiących kontekst pracy i życia ludzi, takich jak ogólne rozumienie zasad działania gospodarki, a także szanse i wyzwania stojące przed pracodawcami i organizacjami. Osoby powinny również być świadome zagadnień etycznych związanych z przedsiębiorstwami oraz tego, w jaki sposób mogą one wywoływać pozytywne zmiany, np. poprzez sprawiedliwy handel lub przedsięwzięcia społeczne.

30.12.2006 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 394/17 Umiejętności odnoszą się do proaktywnego zarządzania projektami (co obejmuje np. planowanie, organizowanie, zarządzanie, kierowanie i zlecanie zadań, analizowanie, komunikowanie, sporządzanie raportów, ocenę i sprawozdawczość), skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz zdolności zarówno pracy indywidualnej, jak i współpracy w zespołach. Niezbędna jest umiejętność oceny i identyfikacji własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach. Postawa przedsiębiorcza charakteryzuje się inicjatywnością, aktywnością, niezależnością i innowacyjnością zarówno w życiu osobistym i społecznym, jak i w pracy. Obejmuje również motywację

i determinację w kierunku realizowania celów, czy to osobistych, czy wspólnych, zarówno prywatnych jak i w pracy.

Wyniki prac w klasach IV technikum: IV technik technologii żywności-śr.4,2, IV technik rolnik-śr.4,0, IV technik ekonomista-śr.4,2.

II.1.2 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

Kompetencje informatyczne obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie TIK: wykorzystywanie komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu. Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją: 30.12.2006 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 394/15

Kompetencje informatyczne wymagają solidnego rozumienia i znajomości natury, roli możliwości TSI w codziennych kontekstach: w życiu osobistym i społecznym, a także w pracy. Obejmuje to główne aplikacje komputerowe – edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przechowywanie informacji i posługiwanie się nimi – oraz rozumienie możliwości i potencjalnych zagrożeń związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych (poczta elektroniczna, narzędzia sieciowe) do celów pracy, rozrywki, wymiany informacji i udziału w sieciach współpracy, a także do celów uczenia się i badań. Osoby powinny także rozumieć, w jaki sposób TSI mogą wspierać kreatywność i innowacje, a także być świadome zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji oraz zasad prawnych i etycznych mających zastosowanie przy interaktywnym korzystaniu z TSI. Konieczne umiejętności obejmują zdolność poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystywania i krytyczny i systematyczny sposób, przy jednoczesnej ocenie ich odpowiedności, z rozróżnieniem elementów rzeczywistych od wirtualnych przy rozpoznawaniu połączeń. Osoby powinny posiadać umiejętności wykorzystywania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji, a także zdolność docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania ich, i korzystania z nich;

powinny również być w stanie stosować TSI jako wsparcie krytycznego myślenia kreatywności i innowacji.

Korzystanie z TSI wymaga krytycznej i refleksyjnej postawy w stosunku do dostępnych informacji oraz odpowiedzialnego wykorzystywania mediów interaktywnych. Rozwijaniu tych kompetencji sprzyja również zainteresowanie udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych i zawodowych.

Średnie ocen końcowych z technologii informacyjnej w klasach: II technik informatyk- 4,8, II technik technologii żywności-4.2, II technik rolnik- 3.5.

II.1.3 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

Kompetencje matematyczne obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Istotne są zarówno proces czynności, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia. Kompetencje matematyczne obejmują – w różnym stopniu – zdolności i chęć wykorzystywanie matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele). . Konieczna wiedza w dziedzinie matematyki obejmuje solidną umiejętność liczenia, znajomość miar i struktur, głównych operacji i sposobów prezentacji matematycznej, rozumienie terminów i pojęć matematycznych, a także świadomość pytań, na które matematyka może dać odpowiedź. Osoba powinna posiadać umiejętności stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych a także śledzenia i oceniania ciągów argumentów. Powinna ona być w stanie rozumować w matematyczny sposób, rozumieć dowód matematyczny i komunikować się językiem matematycznym oraz korzystać z odpowiednich pomocy.

Pozytywna postawa w matematyce opiera się na szacunku dla prawdy i chęci szukania przyczyn i oceniania ich zasadności.

Średnie ocen ze sprawdzianów dyrektorskich: I tech. informatyk- 3.3, I tech. ekonomista-3.2, I tech. rolnik - 2.9

II.1.4 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

Porozumiewanie się w obcych językach opiera się w znacznej mierze na tych samych wymiarach umiejętności, co porozumiewanie się w języku ojczystym – na zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturalnych (w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym) w zależności od chęci lub potrzeby danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Stopień opanowania języka przez daną osobę może być różny w przypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) i poszczególnych języków oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań danej osoby.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Kompetencja porozumiewania się w obcych językach wymaga znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej oraz świadomości głównych typów interakcji słownej i rejestrów języka. Istotna jest również znajomość konwencji społecznych oraz aspektu kulturowego i zmienności języków.

L 393/14 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 30.12.2006

(1) W kontekście wielokulturowych i wielojęzycznych społeczeństw Europy uznaje się, że język ojczysty nie we wszystkich przypadkach musi być językiem urzędowym państwa członkowskiego oraz że umiejętności porozumiewania się w języku urzędowym jest warunkiem wstępnym zapewnienia pełnego uczestnictwa jednostki w społeczeństwie. W niektórych państwach członkowskich językiem ojczystym może być jeden z kilku języków urzędowych. Środki stosowane w takich przypadkach, oraz odpowiednie stosowanie definicji, należą do kompetencji poszczególnych państw członkowskich i są uzależnione od ich specyficznych potrzeb i okoliczności.

(2) Ważne jest uznanie faktu, że liczni Europejczycy żyją w rodzinach i społecznościach dwujęzycznych lub wielojęzycznych oraz że język urzędowy kraju, w którym mieszkają, może nie być językiem ojczystym. Dla tych grup wspomniana wyżej umiejętność może dotyczyć raczej języka urzędowego niż języka obcego. Ich potrzeby,

motywacja oraz społeczne lub ekonomiczne powody rozwijania tej umiejętności jako wsparcia dla integracji będą inne niż na przykład w przypadku osób, które uczą się języka obcego z myślą o podróżach lub pracy. Środki stosowane w takich przypadkach, oraz odpowiednie stosowanie definicji, podlegają kompetencji poszczególnych zdań członkowskich i są uzależnione od ich specyficznych potrzeb i okoliczności.

Na niezbędne umiejętności w zakresie komunikacji w językach obcych składa się zdolność rozumienia komunikatów słownych, inicjowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy oraz czytania, rozumienia i pisanie tekstów, odpowiednio do potrzeby danej osoby. Osoby powinny także być w stanie właściwie korzystać z pomocy oraz uczyć się języków również w nieformalny sposób w ramach uczenia się przez całe życie. Pozytywna postawa obejmuje świadomość różnorodności kulturowej, a także zainteresowanie i ciekawość języków i komunikacji międzykulturowej

Średnie wyniki matur z języka angielskiego: IV t. rolnik- 2.8, IV t. technologii żywności- 3.0, IV t. ekonomista- 2.9.

II.2 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów

Edukacja w swym podwójnym – społecznym i ekonomicznym – wymiarze ma do odegrania zasadniczą rolę polegającą na zapewnieniu nabycia przez obywateli Europy kompetencji kluczowych koniecznych, aby umożliwić im elastyczne dostosowanie się do takich zmian.

W szczególności, opierając się na wielorakich kompetencjach indywidualnych, należy sprostać zróżnicowanym potrzebom osób uczących się poprzez zapewnienie równości i dostępu dla tych grup, które ze względu na trudności edukacyjne, spowodowane okolicznościami osobistymi, społecznymi, kulturowymi lub ekonomicznymi, wymagają szczególnego wsparcia w realizacji swojego potencjału edukacyjnego. Przykładami takich grup są osoby o niskich kwalifikacjach podstawowych, w szczególności osoba niskiej sprawności w zakresie czytania i pisanie, osoby przedwcześnie kończące naukę szkolną, długotrwanie bezrobotne, powracający do pracy po długotrwałym urlopie, osoby starsze, migranci oraz osoby niepełnosprawne.

Średnie ocen końcowych ze wszystkich przedmiotów zawodowych w poszczególnych klasach: IV t. ekonomista- 3.4, IV t. rolnik- 3,2, IV t. technologii żywności-3,4.

III. RYNEK PRACY

Powiat Moniecki, który jest regionem typowo rolniczym w przeważającej części zamieszkuje ludność wsi. Z powyższych danych tabelarycznych wynika również, że przeważającą większość mieszkańców powiatu stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Na koniec 2006 roku zatrudnienie w sektorze rolnictwa, który jest głównym kierunkiem rozwoju powiatu monieckiego pracowało 73,1% ogółem zatrudnionych.

W przemyśle i budownictwie znalazło zatrudnienie 6,3% ogólnej liczby osób pracujących oraz w usługach rynkowych 6,3% i nierynkowych 14,3%.

TABELA: Gospodarka powiatu

Podmiot gospodarczy	2004r. jed. gosp.	2005r. jed. gosp.	2006r. jed. gosp.
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	175	159	167
Przetwórstwo przemysłowe	218	205	198
Zaopatrzenie w energię, gaz, wodę	6	5	4
Budownictwo	296	267	277
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych oraz art. użytku osobistego i domowego	649	636	626
Hotele i restauracje	53	52	54
Transport, gospodarka magazynowa, łączność	135	113	114
Pośrednictwo finansowe	91	92	93
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	193	188	201
Administracja publiczna i obrona narodowa	61	61	61
Edukacja	76	76	80
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	96	97	94
Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	172	177	186
Ogółem:	2.221	2.128	2.155

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie.

Na terenie powiatu monieckiego brak jest dużych zakładów przemysłowych. Największymi zakładami pracy funkcjonującymi w naszym regionie są m. in.:

1. Moniecka Spółdzielnia Mleczarska,
2. Piekarnia „REVMOT” w Mońkach,
3. Piekarnia „Sobieski” w Sobieskach,
4. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach,
5. Spółdzielnia Transportu Wiejskiego w Mońkach,
6. Zakłady mięsne w Potoczyźnie,
7. Wytwórnia Wód Gazowanych „BETEX” w Knyszynie.

Poza wymienionymi wyżej zakładami pracy, na terenie powiatu funkcjonuje również dobrze rozwinięte zaplecze biznesowe – liczne podmioty gospodarcze, Centrum Wspierania Biznesu oraz urzędy i banki. W powiecie działają Zrzeszenia Producentów Rolnych oraz Zespół Doradztwa Rolniczego.

Na terenie powiatu monieckiego dobrze rozwinięte jest rolnictwo, które jest głównym kierunkiem rozwoju naszego regionu. Rolnictwo cechuje bardzo duże rozdrobnienie. Większość stanowią małe i średnie gospodarstwa rolne o powierzchni do 20 hektarów, mało jest natomiast gospodarstw powyżej 50 hektarów. W strukturze użytków rolnych powiatu monieckiego bardzo mały jest udział sadów i plantacji warzyw. Duży jest natomiast udział łąk i pastwisk co stwarza bardzo dobre warunki do chowu bydła mlecznego i mięsnego. W strukturze zasiewów dominują zboża, co prowadzi do rozwoju hodowli rogacizny, trzody chlewnej i drobiu.

TABELA: Zestawienie gruntów w poszczególnych gminach

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa jednostki samorządowej</i>	<i>Użytki rolne</i>	<i>Grunty orne</i>	<i>Użytki zielone</i>	<i>Lasy</i>
1.	Miasto i Gmina Goniądz	13.056	6.651	6.405	11.193
2.	Miasto i Gmina Knyszyn	7.265	4.331	2.934	4.037
3.	Miasto i Gmina Mońki	12.821	9.162	3.659	1.884
4.	Gmina Jasionówka	7.847	5.134	2.713	1.122
5.	Gmina Jaświły	15.085	9.434	5.651	1.249
6.	Gmina Krypno	9.072	3.989	5.083	953
7.	Gmina Trzcianne	14.311	6.605	7.706	6.904
<i>Powiat moniecki ogółem:</i>		<i>79.457</i>	<i>45.306</i>	<i>34.151</i>	<i>27.343</i>

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

19,9% ogólnej powierzchni powiatu stanowią obszary leśne, których podłoże stanowią przeważnie utwory zbudowane z piasków, a tylko w niektórych miejscach w zagłębieniach terenu występują rozległe torfy. Na obszarze powiatu występują różne typy siedliskowe lasu. Do najliczniejszych typów siedliskowych lasu w powiecie monieckim należą siedliska borowe. W borze suchym drzewostany tworzy sosna z domieszką brzozy, a na terenach bagiennych duży procent stanowi olcha. Na podłożach uboższych zbudowanych głównie z piasków dominuje brzoza i świerk. Duże zalesienie regionu, w wyniku którego następuje pozyskiwanie i potrzeba obróbki drewna powoduje, że na terenie powiatu funkcjonuje wiele zakładów tartacznych.

Rokrocznie w powiecie monieckim organizowane są liczne imprezy o charakterze gospodarczym i zasięgu ogólnokrajowym. Wielkim zainteresowaniem i popularnością cieszą się m.in. Targi Produktu Lokalnego Gmin Województwa Podlaskiego „Sto Pomysłów dla Biebrzy”, Dni Ziemniaka, Kresowy Jarmark Produktów Tradycyjnych i Ekologicznych oraz zawody w koszeniu łąk biebrzańskich. Co roku w Mońkach organizowana jest Wystawa Koni Zimnokrwistych, na którą to imprezę zjeżdżają hodowcy wspaniałych rasowych rumaków z całego kraju a nawet innych państw.

Położenie geograficzne powiatu daje możliwości współpracy z pobliskimi rynkami wschodnimi, a dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja rozwojowi działalności gospodarczej. Niezwykła urokliwość naszego regionu oraz wyjątkowe i niespotykane walory krajobrazowe i ekologiczne stanowią znakomite warunki do rozwoju agroturystyki.

III.1 ANALIZA BEZROBOCIA W MOŃKACH

Najliczniejszą grupę bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach stanowią osoby **bez zawodu**. Na dzień 31.12.2008 r. w rejestrze bezrobotnych figurowało 474 takich osób, co stanowi 34,6% wszystkich bezrobotnych. W okresie sprawozdawczym, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. zarejestrowały się 567 osoby bez zawodu, co stanowi 33,6% wszystkich rejestrujących się w tym okresie.

Liczne grupy zarejestrowanych w tut. urzędzie stanowiły również osoby legitymujące się następującymi zawodami:

1. **rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej** – Na dzień 31.12.2008 r. w rejestrze bezrobotnych tut. urzędu figurowały 66 osób z tym zawodem. W okresie sprawozdawczym zarejestrowały się 32 osoby.

2. **technik rolnik** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowały 54 osoby, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym – 59 osób.
3. **asystent ekonomiczny** – Na dzień 31.12.2008r. figurowało 38 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym – 76 osób.
4. **sprzedawca** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowało 31 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym – 31 osób.
5. **ślusarz i krawiec** – Na dzień 31.12.2008r. figurowało 27 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym odpowiednio – 23 ślusarzy i 19 krawców.
6. **murarz i robotnik gospodarczy** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowało 26 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym odpowiednio – 10 murarzy i 9 robotników gospodarczych.
7. **piekarz** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowało 19 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym – 18 osób.
8. **robotnik budowlany** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowało 18 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym – 16 osób.
9. **kierowca samochodu ciężarowego** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowało 15 osób. W okresie sprawozdawczym zarejestrowało się 15 osób.
10. **mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych i robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym** – Na dzień 31.12.2008 r. w rejestrze figurowało 12 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym odpowiednio – 20 mechaników operatorów i 10 robotników pomocniczych.
11. **technik mechanik i cukiernik** – Na dzień 31.12.2008 r. w rejestrze figurowało 11 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym odpowiednio – 20 techników mechaników i 8 cukierników.
12. **handlowiec** – Na dzień 31.12.2008 r. figurowało 10 osób, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym – 16 osób.

Mniej liczne grupy zarejestrowanych w tut. urzędzie na dzień 31.12.2008 r. stanowiły osoby w następujących zawodach:

9 osób w zawodzie: technik budownictwa, fryzjer, monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody, stolarz meblowy,

8 osób w zawodzie: technik technologii żywności – produkcja ciastkarsko-piekarska, organizator agrobiznesu, rolnik upraw mieszanych, spawacz ręczny gazowy, tkacz, salowa

7 osób w zawodzie: technik elektryk, kucharz, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, rzeźnik wędliniarz, szwaczka, sprzątaczką,

6 osób w zawodzie: nauczyciel nauczania początkowego, ekonomista, pedagog, technik informatyk, monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych, stolarz, monter podzespołu i zespołów elektronicznych,

5 osób w zawodzie: prawnik legislator, technik: ochrony środowiska, technologii odzieży, pracownik socjalny, stolarz budowlany, dozorca,

4 osoby w zawodzie: specjalista administracji publicznej, technik żywienia i gospodarstwa domowego, pracownik biurowy, sanitariusz szpitalny, malarz budowlany, tokarz, mechanik: ciągników, samochodów osobowych i pozostali, maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych, przemysłowych, elektromonter instalacji elektrycznych, obuwnik przemysłowy, pomoc: domowa, kuchenna,

3 osoby w zawodzie: specjalista zastosowań informatyki, politolog, technik: leśnik, technologii żywności, pracownik administracji, opiekunka domowa, rolnik upraw polowych, ogrodnik-uprawa warzyw polowych, cieśla, monter: instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, rurociągów przemysłowych, szlifierz metali, plecionkarze, szczotkarze i pokrewni, przędzacz, palacz kotłów parowych,

2 osoby w zawodzie: inżynier: rolnik, mechanik-maszyny i urządzenia przem., specjalista ochrony środowiska, pozostali specjaliści ds.: rynku nieruchomości, ekonomicznych i zarządzania, nauczyciel: języka polskiego, wychowania fizycznego, technik: inżynierii środowiska i melioracji, drogownictwa, elektronik, mechanizacji rolnictwa i pozostali, weterynarii, technologii żywności – przetwórstwo mięsne, fotograf, fakturzystka, magazynier, listonosz, telefonistka, kelner, opiekunka dziecięca, pozostali rolnicy produkcji roślinnej, hodowcy zwierząt i pokrewni, górnik eksploatacji podziemnej, posadzkarz, meliorant, mechanik: maszyn i urządzeń do obróbki metali i pozostali, elektromechanik elektr. przyrządów pomiarowych, młynarz, stolarz galanterii drzewnej, tapicer, kaletnik, monter sprzętu radiowego i telewizyjnego, robotnik: placowy, drogowy, pakowacz, konserwator części, zootechniki, specjalista do spraw marketingu i handlu, włókiennik, technik technologii żywności: produkcja koncentratów spożywczych, przetwórstwo owocowo-warzywne, pozostali technicy technologii żywności, organizator obsługi turystycznej, organizator usług hotelarskich, bufetowy, kosmetyczka, rolnik upraw polnych, ogrodnik – uprawa warzyw polowych, pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni, górnik eksploatacji podziemnej, betoniarz, zbrojarz, monter

rurociągów przemysłowych, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, palacz pieców zwykłych, woźny, konserwator części;

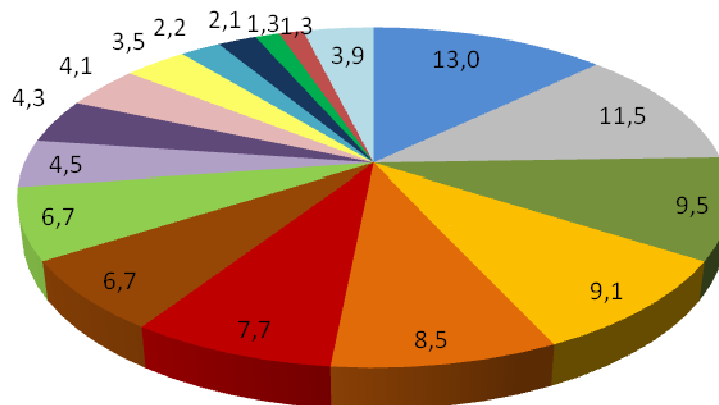
1 osoba w zawodzie: chemik, inżynier: zootechniki, budownictwa - budownictwo ogólne, kosmetolog, pielęgniarka, nauczyciel: historii, w placówkach pozaszkolnych, pośrednik w obrocie nieruchomościami, specjalista ds.: marketingu i handlu, projektów/programów unijnych, integracji europejskiej, pozostali specjaliści: administracji publicznej, teolog, kulturoznawca, filolog-filologia polska, operator obrazu, technik: urządzeń sanitarnych, telekomunikacji, transportu kolejowego, włókiennik, pożarnictwa, hodowca zwierząt, technik technologii żywności: produkcja cukiernicza, koncentratów spożywczych, przetwórstwa owocowo-warzywnego, farmaceutyczny, dentystyczny, terapeuta zajęciowy, asystentka stomatologiczna, ratownik medyczny, organizator: obsługi turystycznej, usług hotelarskich, agent celny, funkcjonariusz straży granicznej, plastyk, pozostali pracownicy ds. finansowo-statystycznych, dyspozytor transportu samochodowego, kasjer bankowy, asystent usług pocztowych, recepcjonista, bufetowy, siostra PCK, wizażystka, pozostały pomocniczy personel medyczny, pracownik ochrony mienia i osób, strażnik ochrony środowiska, ogrodnik: uprawa grzybów jadalnych, uprawy pod osłonami, robotnik leśni, rolnik pracujący na własne potrzeby.

Pozostali: górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż, pozostali murarze i pokrewni, betoniarz zbrojarz, dekarz, tynkarz, brukarz, monter rurociągów okrętowych, technolog robót wykończeniowych i pozostali robotnicy, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, pozostali blacharze, monter: kadłubów okrętowych, konstrukcji stalowych, mechanik: automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych, samochodów ciężarowych, maszyn i urządzeń górniczych, elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego i pozostali, elektromonter: zakładowy, linii kablowych, monter: sieci telekomunikacyjnych, instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych, ubojowy, maślarz, dziewiarz, garbarz skór bez włosa, operator urządzeń: przygotowania wsadu, do obróbki cieplnej chemikaliów, maszynista chłodni, operator: obrabiarek zespołowych, maszyn – przędzalniczych, tkackich, wykończalniczych wyrobów włókienniczych, chemicznej obróbki skór, przetwórstwa drobiu, do obróbki surowca mleczarskiego, produkcji koncentratów spożywczych, przetwórstwa owocowo-warzywnego i pozostali, sprzętu do robót ziemnych, wulkanizator, dróżnik przejazdowy, kierowca: samochodu osobowego, ciągnika rolniczego, operator wózków jezdniowych, palacz pieców zwykłych, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, konwojent, woźny, pomocniczy robotnik przy hodowli

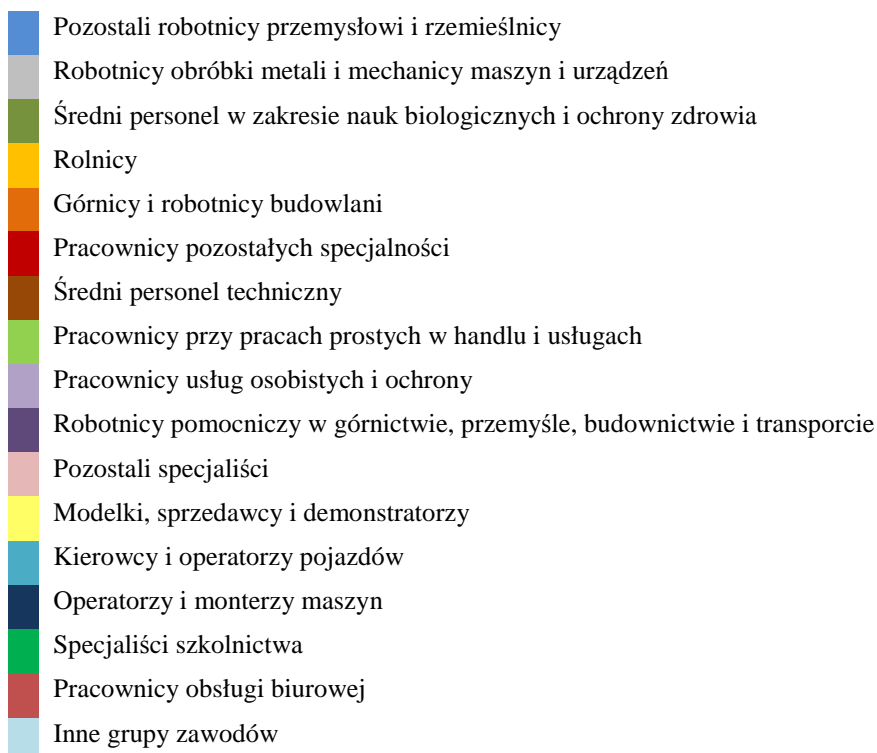
zwierząt i pozostali, robotnik mostowy, znakowacz wyrobów.

W ewidencji bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach nie figurowały osoby w pozostałych zawodach wymienionych w załączniku 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Wykres 1: Struktura bezrobotnych według grup zawodów (kod 2-cyfrowy) w powiecie monieckim na dzień 31.12.2008r.

źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2008r.

Wykres 1 przedstawia strukturę bezrobotnych według grup zawodów w powiecie monieckim na dzień 31.12.2008r. Najliczniejszą grupę stanowią pozostali robotnicy

przemysłowi i rzemieślnicy (13%). Zbiór „Inne grupy zawodów” zawiera te grupy zawodów, których wielkość w strukturze bezrobotnych nie przekracza 1%: specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych oraz specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia – 0,8%, operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych – 0,7%, pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów, ogrodnicy – 0,6%, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni – 0,2%, leśnicy i rybacy, rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby oraz robotnicy zawodów precyzyjnych – 0,1%.

W strukturze bezrobotnych największe znaczenie miały następujące elementarne grupy zawodów (kod 4-cyfrowy):

- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej – 7,4%,
- technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni – 6,5%,
- pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani – 5,2%,
- sprzedawcy i demonstratorzy – 3,5%,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni – 3,4%,
- murarze, ślusarze, krawcy, kapelusznicy i pokrewni – 3%

Pozostałe grupy miały niewielkie znaczenie, a ich wielkość nie przekraczała 3%.

Wśród rejestrujących się bezrobotnych w 2008r. najliczniejsze grupy stanowiły następujące grupy zawodowe: robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 12,8%, średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 12,4%, pracownicy pozostałych specjalności – 11%, pozostali specjaliści – 9,8%, pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, średni personel techniczny – 8%, rolnicy – 6,9%, górnicy i robotnicy budowlani – 6,3%, pracownicy usług osobistych i ochrony – 4,6%, robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 3%. Wielkość pozostałych grup zawodowych reprezentowanych przez osoby rejestrujące się w 2008 r. nie przekraczała 3%.

Osoby zarejestrowane w PUP w 2008 r. reprezentowały głównie następujące elementarne grupy zawodów: pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani – 7,7%, technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni – 6,1%, rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej – 5,8%, mechanicy pojazdów samochodowych – 4,7%, technicy technologii żywności – 4,4%. Wielkość pozostałych grup nie przekraczała 3%.

III.2 ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W okresie sprawozdawczym tj. w 2008 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach wpłynęło **639 ofert pracy**. W poszczególnych zawodach wpłynęła następująca liczba ofert:

138 ofert pracy w zawodzie: pracownik administracyjny,

110 ofert pracy w zawodzie: robotnik gospodarczy,

78 oferty pracy w zawodzie: sprzedawca,

38 ofert pracy w zawodzie: pracownik ochrony mienia i osób,

21 ofert pracy w zawodzie: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym,

19 ofert pracy w zawodzie: robotnik budowlany,

17 ofert pracy w zawodzie: sprzątaczką,

11 ofert pracy w zawodzie: sanitariusz szpitalny,

10 ofert pracy w zawodzie: kierowca samochodu ciężarowego, salowa, robotnik drogowy,

9 ofert pracy w zawodzie: opiekun w domu pomocy społecznej,

7 ofert pracy w zawodzie: pracownik socjalny, mechanik pojazdów samochodowych,

6 ofert pracy w zawodzie: rejestratorka medyczna,

5 ofert pracy w zawodzie: pomoc kuchenna,

4 oferty pracy w zawodzie: nauczyciel techniki w szkole podstawowej, bibliotekarz, magazynier, kasjer bankowy, opiekunka dziecięca, sprzedawca w stacji paliw,

3 oferty pracy w zawodzie: statystyk, nauczyciel: techniki, muzyki w szkole podstawowej, instruktor amatorskiego ruchu artystycznego, kucharz, kelner, opiekunka domowa, mechanik samochodów osobowych, rzeźnik wędliniarz, manewrowy,

2 oferty pracy w zawodzie: nauczyciel: języka obcego, przedmiotów zawodowych artystycznych, nauczania początkowego, wychowania fizycznego w szkole podstawowej, lektor języka angielskiego, diagnosta samochodowy, księgowy, instruktor dyscypliny sportu, asystent usług pocztowych, kosmetyczka, murarz, monter rusztowań, palacz kotłów c.o. wodnych rusztowych, operator zgrzewarek, kierowca samochodu osobowego, goniec, robotnik placowy,

1 oferta pracy w zawodzie: kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie, specjalista zastosowań informatyki, inżynier: geodeta – geodezja urządzania terenów rolnych i leśnych, ogrodnictwa, rolnictwa, biolog,

biotechnolog, lekarz weterynarii, lekarz weterynarii specjalista: higieny zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego, prewencji weterynaryjnej i higieny pasz, nauczyciel: chemii, geografii, plastyki, wychowania fizycznego, w szkole podstawowej - języka obcego i plastyki, przedszkola, bibliotekarz, wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych, specjalista ds. ubezpieczeń majątkowych i osobowych, archiwista, kontroler państwowy, inspektor: budowlany, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska, technik: budownictwa, analityki medycznej, fizjoterapii, technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie, masażysta, asystent ekonomiczny, sekretarz asystent, fakturzystka, pozostali pracownicy ds. finansowo-statystycznych, pracownik biurowy, intendent, strażak, robotnik leśny, konserwator budynków, mechanik samochodów ciężarowych, pozostali mechanicy samochodów ciężarowych, cukiernik, piekarz, stolarz meblowy, operator maszyn do produkcji płyt i sklejek, składacz sprzętu spadochronowego, kierowca ciągnika: siodłowego, rolniczego, kierowca operator wózków jezdniowych, sprzedawca uliczny produktów nieżywnościowych, pokojowa, dozorca, konserwator części, ładowacz

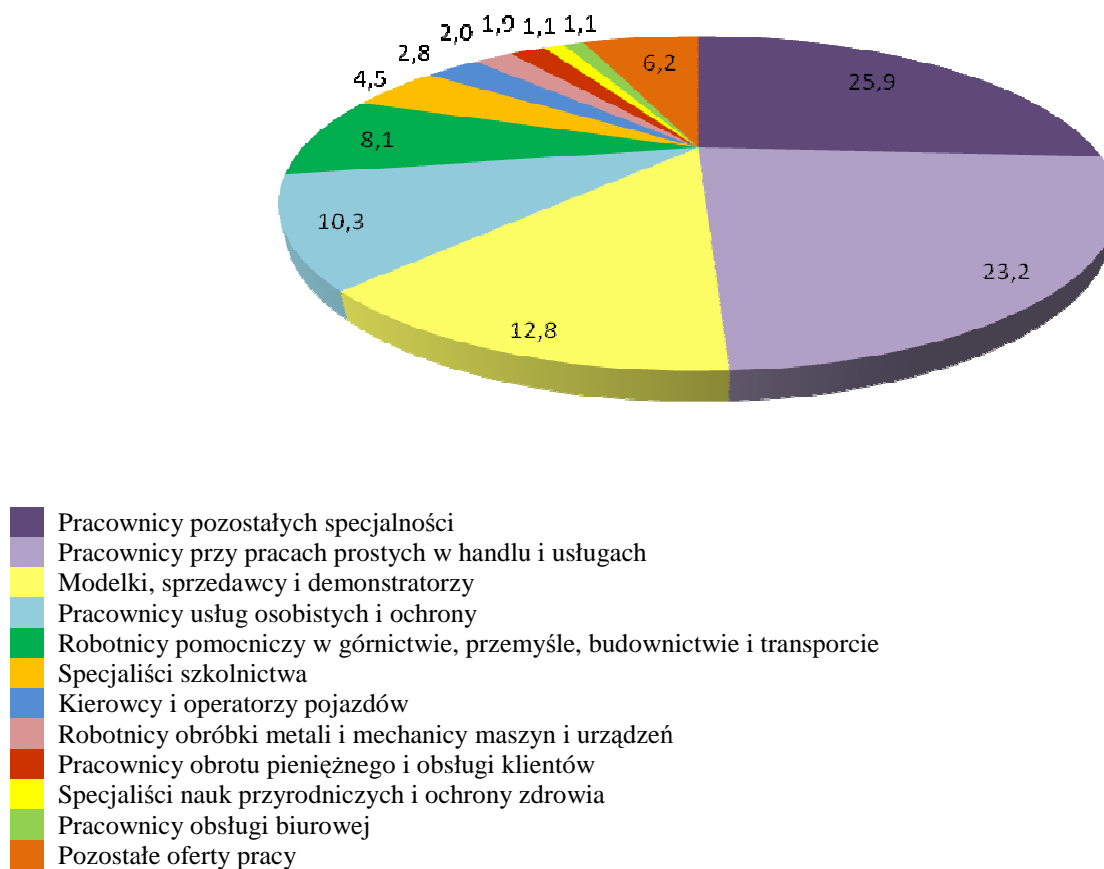
Natomiast w pozostałych zawodach wymienionych w załączniku nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 nie wpłynęła żadna oferta pracy.

W końcu 2008 r. w PUP pozostały cztery niezrealizowane oferty pracy w następujących zawodach: opiekun w domu pomocy społecznej – 3 oferty oraz technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie – 1 oferta.

Wykres 2 przedstawia strukturę ofert pracy według grup zawodów zgłoszonych do PUP w 2008 r. Najwięcej ofert pracy było przeznaczonych dla pracowników pozostałych specjalności (25,9%) oraz pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach (23,2%).

„Pozostałe oferty pracy” obejmują oferty, które mają niewielkie znaczenie w strukturze dostępnych w PUP ofert pracy: średni personel techniczny i pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 0,9%, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych oraz górnicy i robotnicy budowlani – 0,8%, średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 0,6%, pozostali specjaliści, nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy, operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych, operatorzy i monterzy maszyn – 0,5%, kierownicy dużych i średnich organizacji oraz leśnicy i rybacy – 0,2%.

Wykres 2: Struktura ofert pracy według grup zawodów (kod 2-cyfrowy) zgłoszonych do PUP w 2008r.

źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS-01 za 2008r.

W strukturze ofert pracy największe znaczenie miały następujące oferty (kod 4-cyfrowy):

- pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni – 21,8%
- gospodarze budynków – 17,2%
- sprzedawcy i demonstratorzy – 12,8%
- pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani – 5,9%
- pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne – 5,2%
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 3,4%
- robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 3 %
- pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej – 2,5%
- nauczyciele szkół podstawowych – 2%
- mechanicy pojazdów samochodowych – 1,9%
- nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, pomocniczy personel medyczny,

kierowcy samochodów ciężarowych – 1,7%
 – robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni – 1,6%
 Pozostałe oferty mają niewielkie znaczenie (mniej niż jeden procent w strukturze).

Procedura postępowania:

1. Określenie celów prowadzenia diagnozy – ocena działań szkoły w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy, charakterystyka uwarunkowań lokalnych i regionalnych szkoły.
2. Określenie próby badawczej- uczniowie z techników poszczególnych poziomów kształcenia, nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących, rodzice, lokalne zakłady pracy, PUP, Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe.
3. Wybór metod i narzędzi badawczych- analiza dokumentów, analiza pracy szkoły i uwarunkowań środowiskowych oraz wywiady.
4. Przeprowadzenie badań- respondenci, którzy wymienieni zostali jako przykładowi w p.2 wypełniają wszystkie arkusze SWOT, z których każdy zawiera problematykę innego obszaru, zebranie i opracowanie informacji znajdujących się na arkuszach SWOT, oddzielnie dla każdego obszaru i każdej grupy respondentów, dokonanie analizy dokumentów traktujących o prognozach demograficznych, rozwoju lokalnego, regionalnego, polskiego i światowego rynku pracy, przeprowadzenie wywiadu z pracodawcami, odnośnie problemów szkoły i pracodawców, które powinny być brane pod uwagę przy opracowywaniu programów KK;
5. Opracowanie dokumentu końcowego (wniosków i rekomendacji).

III.3 Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki

Analiza SWOT

Współpraca Szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy

Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
- bieżąca współpraca z lokalnymi instytucjami i pracodawcami,	- wprowadzenie nowych i atrakcyjnych kierunków kształcenia

<ul style="list-style-type: none"> - nauka zawodu bezpośrednio u pracodawców, - organizacja praktyk zawodowych w porozumieniu z lokalnymi pracodawcami i instytucjami - wyposażenie placówki w odpowiedni sprzęt (maszyny i urządzenia) - posiadanie wysokiej jakości sprzętu komputerowego - rozkłady nauczania, plany wynikowe i inną dokumentacja szkolna opracowana z uwzględnieniem potrzeb i prognoz z rynku pracy - uczestnictwo w projektach i przedsięwzięciach związanych z edukacją dla rynku pracy - dobrze rozwinięta sieć szkolnictwa wyższego 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowe wdrożenie reformy szkolnictwa zawodowego - odpowiednie przygotowanie uczniów do podjęcia zatrudnienia - duże zainteresowanie szkołą wśród kandydatów - możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - trudności w pozyskiwaniu nowych pracodawców do współpracy - ograniczony tematycznie rynek pracy – dominuje rolnictwo - słaba infrastruktura komunikacyjna- trudny dojazd do zakładów pracy - znaczne i systematyczne obniżanie się stopy życiowej rodzin co uniemożliwia kontynuowanie nauki 	<ul style="list-style-type: none"> - likwidacja lokalnych zakładów pracy, - zwiększające się bezrobocie, - duża konkurencyjność na rynku pracy

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych

Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących współpracują na bieżąco z nauczycielami 	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca nauczycieli pozwala na ujednolicenie działań wychowawczych

<p>przedmiotów zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele wspierają się w działaniach pedagogiczno- wychowawczych, - wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych posiadają kwalifikacje pedagogiczne - szkoła organizuje Wewnętrzne Doskonalenie Nauczycieli - pracownicy pedagogiczni systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje, - nauczyciele zdobywają kolejne stopnie awansu zawodowego - nauczyciele wymieniają się informacjami i doświadczeniami z pracy w ramach samokształceniowych posiedzeń zespołów nauczycieli i wychowawców, - nauczyciele realizują zadania zawarte w Szkolnym Programie Wychowania i Programie Profilaktyki - nauczyciele przedmiotów zawodowych są wychowawcami klas 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie otrzymują wsparcie i opiekę w zależności od potrzeb indywidualnych - nauczyciele posiadają wiedzę na temat potrzeb uczniów - uczniowie funkcjonują w szkole zgodnie z oczekiwaniami rady pedagogicznej
<p>SŁABE STRONY</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> - różne godziny pracy nauczycieli ograniczające wspólne spotkania i możliwość bieżącego przekazania istotnych informacji - znaczne oddalenie od siebie budynków szkoły i warsztatów gdzie odbywają się zajęcia praktyczne - pewna część nauczycieli zatrudniona jest w niepełnym wymiarze godzin co ogranicza częstotliwość ich przebywania na terenie szkoły - z dużym wyprzedzeniem należy planować spotkania nauczycieli w zespołach przedmiotowych 	<ul style="list-style-type: none"> - działania interwencyjne nie zawsze podejmowane są natychmiastowo - niektóre informacje docierają do nauczycieli z opóźnieniem - trudności organizacyjne w zakresie spotkań nauczycieli zespołów przedmiotowych i wychowawczych

Analiza SWOT

Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów Szkoły
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnienie treści dotyczących przygotowania uczniów do wejścia na rynek pracy i planowania kariery zawodowej w Szkolnym Programie Wychowania - nauczyciele posiadają kwalifikacje w zakresie poradnictwa zawodowego - nauczyciele uczestniczą w kursach i szkoleniach dotyczących przygotowania uczniów do wejścia na rynek pracy - w szkole prowadzone jest grupowe i indywidualne poradnictwo edukacyjno-zawodowe - opracowany i realizowany jest Wewnętrzny System Doradztwa Edukacyjno- Zawodowego - Szkoła współpracuje z instytucjami rynku pracy - stosowanie różnorodnych form informacji edukacyjno- zawodowej - prowadzenie zajęć pozalekcyjnych i dodatkowych - angażowanie i przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach i prezentowania swoich osiągnięć 	<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowe przygotowanie uczniów do wejścia na rynek pracy, - zapewnienie efektywnej pomocy uczniom przy planowaniu ścieżki kształcenia - wzrost świadomości zawodowej uczniów - dobre przygotowanie do roli pracownika - zadowolenie lokalnych pracodawców - pozyskiwanie kolejnych pracodawców do współpracy
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone czasowo godziny funkcjonowania Ośrodka Kariery - brak doradcy zawodowego - małe zaangażowanie rodziców w proces 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszanie się ilości usług doradczych dla uczniów, rodziców i nauczycieli, - niekompletne informacje dotyczące rynku pracy,

<p>decyzyjny dotyczący dalszego kształcenia dziecka</p> <p>- błędne wybory edukacyjne uczniów w gimnazjum</p>	<p>- rosnące trudności w nauce- niska motywacja do nauki</p> <p>- wyjazdy na migracje zarobkowe</p>
---	---

Analiza SWOT

Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania Kompetencji Kluczowych

Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych i rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje - dobór odpowiednich metod i form pracy - stała diagnoza organizacji procesu kształcenia i uwzględnianie jej wyników w procesie kształcenia - zapewnienie pomocy uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych - indywidualizacja nauczania - rozpoznawanie potrzeb i możliwości uczniów - oferta zajęć pozalekcyjnych i dodatkowych - przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach - opracowywanie projektów edukacyjnych dotyczących rozwoju i modernizacji oferty kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> - bieżące dostosowywanie się i rozwój w zakresie kształcenia zgodnie z wymogami rynku pracy, - wzrost atrakcyjności szkoły w oczach kandydatów i ich rodziców, - znaczna konkurencyjność szkoły - pozytywna opinia o absolwentach wśród przyszłych pracodawców - wzrost zatrudnienia absolwentów szkoły - sukcesy w konkursach - pozytywne wyniki w nauce
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki finansowe na realizację zadań dodatkowych - ograniczenie czasowe uczniów związane koniecznością dojeżdżania do szkoły - zbyt małe zaangażowanie rodziców w życie szkoły - niska frekwencja uczniów na zajęciach 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnące wymagania i oczekiwania uczniów i rodziców niewspółmierne do możliwości szkoły - stagnacja na lokalnym rynku pracy - brak dalszej aktywności edukacyjnej - znaczna ilość absolwentów pozostająca na gospodarstwach rolnych

Analiza SWOT

Charakterystyka uczniów

Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z ofert Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach - udział w realizowanych programach informacyjnych dla uczniów z pracownikami PUP, - udział w spotkaniach z lokalnymi pracodawcami, - uczestnictwo w zajęciach : „podstawy przedsiębiorczości” - korzystanie z usług poradnictwa zawodowego na terenie szkoły - korzystanie z oferty Ośrodka Kariery w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie będą kontynuowali naukę po skończeniu szkół zawodowych - uczniowie będą zdobywali kolejne kwalifikacje - uczniowie będą umieli zaplanować swój rozwój zawodowy - uczniowie będą aktywnie poszukiwali pracy i dostosowywali się do wymogów rynku pracy - absolwenci szkoły będą podejmowali zatrudnienie
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - mała ilość zakładów przemysłowych i produkcyjnych na lokalnym rynku pracy - niewielka ilość ofert pracy dla młodych niedoświadczonych pracowników- bez stażu zawodowego - spore nasycenie lokalnego rynku pracy zakładami usługowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie będą mieli trudności ze znalezieniem zatrudnienia - uczniom zabraknie determinacji w poszukiwaniu miejsca pracy - młodzież zniechęci się do zdobywania kolejnych kwalifikacji

IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Procedura postępowania:

1. Określenie celów prowadzenia diagnozy – ocena działań szkoły w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy, charakterystyka uwarunkowań lokalnych i regionalnych szkoły.
2. Określenie próby badawczej – uczniowie z techników poszczególnych poziomów kształcenia, nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących, rodzice, lokalne zakłady pracy, PUP, Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe.
3. Wybór metod i narzędzi badawczych- analiza dokumentów, analiza pracy szkoły i uwarunkowań środowiskowych oraz wywiady.
4. Przeprowadzenie badań- respondenci, którzy wymienieni zostali jako przykładowi w p.2 wypełniają wszystkie arkusze SWOT, z których każdy zawiera problematykę innego obszaru, zebranie i opracowanie informacji znajdujących się na arkuszach SWOT, oddzielnie dla każdego obszaru i każdej grupy respondentów, dokonanie analizy dokumentów traktujących o prognozach demograficznych, rozwoju lokalnego, regionalnego, polskiego i światowego rynku pracy, przeprowadzenie wywiadu z pracodawcami, odnośnie problemów szkoły i pracodawców, które powinny być brane pod uwagę przy opracowywaniu programów KK;
5. Opracowanie dokumentu końcowego (wniosków i rekomendacji).

WNIOSKI

- 1) Szkoła analizuje potrzeby lokalnego rynku pracy i uwzględnia je w procesie edukacji uczniów.
- 2) Szkoła zapewnia uczniom dostęp do bieżących informacji z rynku pracy.
- 3) Szkoła przygotowuje uczniów do aktywnego poszukiwania pracy i wejścia na rynek pracy.
- 4) Uczniowie mają możliwość dokonania świadomych wyborów edukacyjno-zawodowych.
- 5) Uczniowie mają możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań.
- 6) Szkoła współpracuje z lokalnymi pracodawcami i instytucjami rynku pracy.
- 7) Nauczyciele systematycznie podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe.

- 8) Nauczyciele stosują alternatywne metody i formy pracy.
- 9) Uczniowie znają ofertę edukacyjną szkół wyższych i możliwości zatrudnienia po skończeniu wybranego kierunku studiów.

REKOMENDACJE DO DALSZEJ PRACY

- 1) Podtrzymywać bieżącą współpracę z lokalnymi pracodawcami i pozyskiwać kolejnych.
- 2) Podejmować działania zmierzające do większego zaangażowania rodziców w proces decyzyjny uczniów, dotyczący świadomego wybierania kierunku kształcenia.
- 3) Systematycznie dostosowywać programy dydaktyczne do potrzeb i wymogów rynku pracy.
- 4) Współpracować z instytucjami rynku pracy – urzędy pracy, centra informacji zawodowej, punkty konsultacyjne itp.
- 5) Umożliwiać uczniom kontakt z lokalnym pracodawcą poprzez organizowanie targów pracy.
- 6) Włączać się w realizację projektów i programów zmierzających do aktywizacji zawodowej uczniów i absolwentów szkoły.
- 7) Monitorować losy absolwentów szkoły.
- 8) Aktywizować uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i zajęciach dodatkowych jako formach zdobywania umiejętności zawodowych.
- 9) Prowadzić promocję działań szkoły i osiągnięć uczniów.
- 10) Pozyskiwać fundusze na działalność pozalekcyjną szkoły.
- 11) Zbierać i analizować informacje od lokalnych pracodawców dotyczące ich oczekiwań w stosunku do pracowników rozpoczynających karierę zawodową. Kształcić uczniów pod kątem spełniania tych oczekiwań.
- 12) Prowadzić edukację informacyjną dla rodziców dotyczącą możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia uczniów po skończeniu naszej szkoły.
- 13) Umożliwiać uczniom udział w dniach otwartych uczelni wyższych- zachęcać do studiowania.
- 14) Modernizować bazę dydaktyczną szkoły – wprowadzać nowe metody i formy pracy z wykorzystaniem nowoczesnej technologii komunikacyjnej.
- 15) Promować ideę przedsiębiorczości i aktywności własnej na rynku pracy.

- 16) Podejmować działania na rzecz zatrudnienia doradcy zawodowego w szkole i prowadzenia punktu konsultacyjnego dla uczniów.
- 17) Wdrażać uczniów do efektywnego wykorzystania czasu praktyk zawodowych w zakładach pracy.
- 18) Pozyskiwać od pracodawców informacje zwrotne na temat funkcjonowania praktykantów w ich zakładach pracy.
- 19) Zachęcać uczniów do podejmowania aktywności zawodowej w okresie wolnym od nauki.
- 20) Promować różnorodne formy zatrudnienia- praca na zlecenie, telepraca, praca na odległość.
- 21) Zachęcać uczniów do wdrażania niekonwencjonalnych rozwiązań i pomysłów w zakresie zatrudnienia i organizacji miejsca pracy.
- 22) Rozbudzać w uczniach inicjatywę i chęć do działania.
- 23) Wyposażyć młodzież w umiejętność promowania własnej osoby- własnych osiągnięć.